

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM (Mellandom)

meddelad i Stockholm den 22 november 2007

Mål nr

T 1418-02

KÄRANDE

1. Skanska Sverige AB, 556033-9086

205 33 Malmö

2. Aktiebolag Vendels Grustag, 556035-8383

Röbö, Sanda

755 94 Uppsala

Ombud för 1 och 2: Advokat LB

SVARANDE

Justitiekanslern

Box 2308

103 17 Stockholm

Ombud: Advokat K-ED

SAKEN

Skadestånd på grund av fel eller försummelse vid myndighetsutövning

DOMSLUT

Högsta domstolen förklarar att skadestandsgrundande fel eller försummelse vid myndighetsutövning inte har förekommit genom att Regeringsrätten vid handläggningen av ansökan om rättsprövning i mål nr 5126-1993 – på grund av avsaknad av interna rutiner eller av annan orsak – har underlåtit att kommunicera ansökan med kändarna i samband med att a) ansökan inkom, b) ansökan kompletterades och ansökan om inhibition inkom, c) ärendet föredrogs eller d) slutlig överläggning hölls.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Uppsala län meddelade genom beslut den 6 april 1992 Skanska Sverige AB och Aktiebolag Vendels Grustag tillstånd att bedriva bergtäkt m.m. på vissa fastigheter i Uppsala kommun. Efter överklagande fastställde Koncessionsnämnden för miljöskydd den 2 juli 1993 tillståndsbeslutet. Koncessionsnämndens beslut fick inte överklagas.

Den 30 september 1993 ansökte två sakägare om rättsprövning i Regeringsrätten. I ansökningshandlingen saknades uppgift om på vilket sätt avgörandet enligt sakägarnas mening stred mot någon rättsregel och vilka omständigheter som åberopades till stöd för ansökan. Den 1 november 1993 inkom komplettering från sökandena och en begäran om inhibition. Målet föredrogs för fullsuttan avdelning i Regeringsrätten den 16 november 1993. Den 29 november 1993 hölls ett nytt sammanträde med avdelningen för överläggning till dom. Regeringsrätten meddelade dom den 17 december 1993 (RÅ 1993 ref 97). Genom domen upphävde Regeringsrätten Koncessionsnämndens tillståndsbeslut och återförvisade målet till Koncessionsnämnden för ny

behandling. Ansökan om rättsprövning kommunicerades inte med tillståndshavarna. Den 30 juni 1994 meddelade Koncessionsnämnden ett nytt beslut enligt vilket bolagen åter fick tillstånd att bedriva bergtåkten.

Bolagen begärde i oktober 1995 hos Justitiekanslern ersättning av staten för skada som uppkommit till följd av fel eller försummelse vid myndighetsutövning av bl.a. Regeringsrätten. Justitiekanslern avslag ansökan om ersättning.

Bolagen väckte talan i Högsta domstolen mot staten. I beslut den 29 januari 2001 avvisade Högsta domstolen bolagens talan med hänvisning till 3 kap. 7 § skadeståndslagen (1972:207), (NJA 2001 s. 31).

Bolagen ansökte därefter om resning i Regeringsrätten och yrkade att Regeringsrättens dom i rättsprövningsärendet skulle undanröjas eftersom Regeringsrätten förfarit felaktigt under handläggningen av målet genom att inte kommunicera ansökan med bolagen.

Regeringsrätten avslag resningsansökan (RÅ 2001 not 94). I beslutet konstaterade Regeringsrätten att särskilda regler om kommunicering av ansökningar om rättsprövning saknades i lagen om rättsprövning av vissa förvaltningsbeslut (1988:205) (rättsprövningslagen) och att handläggningen av rättsprövningsmål i detta hänseende alltså skulle följa förvaltningsprocesslagens (1971:291) bestämmelser. Regeringsrätten anförde vidare att frågan huruvida undantagsregeln i 10 § förvaltningsprocesslagen gav utrymme för att i det aktuella rättsprövningsmålet underlåta kommunikation kunde vara föremål för delade meningar. Mot bakgrund av den vikt som i förvaltningsprocessen lagts vid kommunikationsprincipen och med tanke på de följder som ett un-

danröjande av Koncessionsnämndens beslut fick för bolagens möjligheter att utnyttja täktillståndet ansåg Regeringsrätten att kommunikation borde ha skett innan Koncessionsnämndens beslut upphävdes. Regeringsrätten konstaterade att oavsett hur man bedömde underlåtenheten att föranstalta om kommunikation så saknades skäl att pröva saken på nytt eftersom frågan om sökandenas rätt till bergtäkt m.m. avgjorts slutligt genom att länsstyrelsens tillstånd blivit bestående.

Bolagen har på nytt väckt talan i Högsta domstolen mot staten.

Högsta domstolen har med hänvisning till Regeringsrättens uttalanden i resningsärendet funnit att hinder enligt 3 kap. 7 § skadeståndslagen inte längre kan anses föreligga mot att ta upp bolagens skadeståndstalan till prövning (NJA 2003 s. 263).

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Skanska Sverige AB och Aktiebolag Vendels Grustag har yrkat att staten till dem förpliktas betala 5 008 513 kr, med hälften till vardera parten, jämte ränta enligt 4 § andra stycket och 6 § räntelagen från den 24 november 1995 till dess full betalning sker.

Justitiekanslern har bestritt yrkandet.

Efter samråd med parterna har Högsta domstolen beslutat att genom särskild dom avgöra frågan om skadeståndsgrundande fel eller försummelse vid myndighetsutövning har förekommit genom att Regeringsrätten vid handläggningen av ansökan om rättsprövning i mål nr 5126-1993 – på grund av

avsaknad av interna rutiner eller av annan orsak – har underlåtit att kommunicera ansökan med Skanska Sverige AB och Aktiebolag Vendels Grustag i samband med att a) ansökan inkom, b) ansökan kompletterades och ansökan om inhibition inkom, c) ärendet föredrogs eller d) slutlig överläggning hölls.

PARTERNAS GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Bolagens talan

Bolagen är med stöd av 3 kap. 2 § skadeståndslagen berättigade till skadestånd på grund av att det förekommit fel eller försummelse vid Regeringsrättens handläggning av rättsprövningsmålet.

Såväl underlåtenhet att ta kommunikationsfrågan under beaktande som underlåtenhet att kommunicera ansökan om rättsprövning utgör skadeståndsgrundande fel eller försummelse. Vidare utgör avsaknaden av rutiner och riktlinjer för handläggningen av rättsprövningsmål skadeståndsgrundande försumlighet.

Av förarbetena till rättsprövningsinstitutet framgår att lagstiftaren överlämnade åt Regeringsrätten att lösa en del handlägningsfrågor i rättsprövningsmål, bl.a. frågan om kommunikation. Vid Regeringsrätten har det inte utfärdats instruktioner eller införts några rutiner. Om det hade funnits instruktioner för handläggningen av rättsprövningsmål skulle detta ha lett till att regeringsrättssekreteraren övervägt kommunikation av klagoskriften. Om regeringsrättssekreteraren hade övervägt frågan om kommunikation skulle denne ha insett betydelsen härav för bolagen. Kommunikation skulle då ha skett. Som en konsekvens av lagstiftarens uppdrag har det ålegat Regerings-

rätten att införa sådana rutiner inom domstolen att berörda parter intresse av kommunikation säkerställs.

Av ansökan om rättsprövning, till vilken Koncessionsnämndens beslut var bifogat, framgår att den avsåg undanröjande av ett lagakraftvunnet täkttillstånd avseende brytning av berg av betydande omfattning. Redan vid mottagandet av ansökningshandlingarna borde det ha stått klart för såväl kanslichefen som regeringsrättssekreteraren att betydande ekonomiska intressen stod på spel och att exploateringen kunde förväntas ha påbörjats. I kompletteringen till ansökan, som inkom till Regeringsrätten den 1 november 1993, uppmärksammades Regeringsrätten på att arbetena vid tåkten hade inletts och sannolikt skulle komma att fortsätta under handläggningstiden i Regeringsrätten. – Det har med hänsyn till ärendets betydelse, inte minst ekonomiskt, vid ett övervägande från Regeringsrättens sida funnits starka skäl att på ett tidigt stadium informera de berörda parterna om ärendet. Regeringsrättssekreteraren eller kanslichefen har genom underlåtenhet att överväga/beakta behovet av kommunikation självständigt ådragit staten skadeståndsskyldighet.

I vart fall från den 16 november 1993 har det förelegat en skyldighet att kommunicera ansökan med bolagen för yttrande. Något skäl för undantag från kommunikationsskyldigheten har inte förelegat. Ansökan om rättsprövning kan inte objektivt anses vara utan betydelse för tillståndsinnehavarna. Kommunikationsskyldighet i rättsprövningsmål föreligger inte enbart i syfte att motpart skall få tillfälle att ge in ett yttrande. Sådan skyldighet föreligger även i syfte att informera motparter om att talan väckts, särskilt som rättsprövningsinstitutet riktar sig mot ett lagakraftvunnet beslut. Kommunikation i informationssyfte skulle i enlighet härmed ha skett till kärandebolagen,

som därmed skulle ha erbjudits möjlighet att bedöma vilken vikt som skulle tillmätas klagoskriften för att därefter inrätta sin verksamhet med hänsyn till bedömningen.

Det vitsordas att Regeringsrätten vid överläggningen den 29 november 1993 tog frågan om kommunikation under övervägande och då enbart med utgångspunkt i huruvida koncessionsinnehavarna därmed skulle kunna tillföra målet något väsentligt i den processuella frågan. I övrigt vitsordas inte att frågan om kommunikation tagits under övervägande under handläggningen vid Regeringsrätten.

Underlåtenheten att i samband med föredragningen den 16 november 1993 ta kommunikationsfrågan under beaktande och att kommunicera med tillståndsinnehavarna, liksom underlåtenheten i tiden därefter, utgör fel eller försummelse varigenom berörda regeringsråd självständigt ådragit staten skadeståndsskyldighet.

Det har inte ålegat Skanska att hålla sig underrättat om att koncessionsbeslutet angripits i extraordinär ordning genom rättsprövning.

Vad som har förekommit i Regeringsrätten är ett handläggningsfel. Det är alltså inte fråga om en felaktig rättstillämpning i rättsprövningsmålet.

Statens talan

Staten bestrider att Regeringsrättens handläggning av rättsprövningsmålet innefattar fel eller försummelse i den mening som avses i 3 kap. 2 § skadeståndslagen.

När ansökan om rättsprövning kom in till Regeringsrätten den 30 september 1993 innehöll den inga omständigheter till stöd för yrkandet. Någon skyldighet att kommunicera den ofullständiga ansökningshandlingen kan därmed inte anses ha förelegat.

Det har inte heller inträtt någon skyldighet att kommunicera ansökan när denna kompletterades den 1 november 1993. Enligt 10 § förvaltningsprocesslagen, som är tillämplig vid handläggningen i Regeringsrätten, får kommunikation underlåtas om det bedöms att ansökan troligen kommer att avslås eller om det är uppenbart att kommunikation inte behövs. Regeringsrättssekreteraren som handlade målet bedömde efter genomgång att ansökan troligen skulle avslås.

I anslutning till föredragningen den 16 november 1993 bedömde domstolen att ansökan skulle kunna komma att bifallas. Därigenom uppstod en situation då undantaget från kommunikationskyldighet med hänvisning till att talan troligen skulle avslås inte längre var tillämpligt. Däremot kunde kommunikation fortfarande underlåtas om den bedömdes som uppenbart onödig. I ett yttrande från ledamöter i rättsprövningsmålet har anförts att det vid tiden för föredragningen hade gått fyra månader sedan Koncessionsnämndens beslut och att en kommunikering i syfte att underrätta bolagen om rättsprövningsmålets existens knappast var meningsfull. Vid överläggningen den 29 november 1993 uppkom frågan om det fanns anledning att före beslut kommunicera ansökan med bolagen. Syftet med en kommunikering på detta stadium skulle ha varit att ge bolagen tillfälle att ge synpunkter i en processuell fråga. Avdelningen fann att prövningen var av uteslutande rättslig karaktär och ingenting väsentligt därför kunde tillföras målet genom en sådan åtgärd, som dessutom skulle ha väsentligt försenat målets avgörande.

Såväl ledamöterna i Regeringsrätten som regeringsrättssekreteraren har således tagit frågan om kommunikation under övervägande och därvid kommit fram till att kommunikation inte skulle ske.

Det bestrids att det kan anses ha förelegat någon skyldighet att kommunicera rättsprövningshandlingarna med bolagen i syfte att underrätta dem om att ärendet anhängiggjorts. Det kan förutsättas att ett bolag av Skanskas omfattning på egen hand håller sig underrättat och kontrollerar om ett rättsprövningsmål är anhängiggjort eller inte. Så kan särskilt vara fallet i en situation som den aktuella där den första instansens beslut överklagats av flera motparter. Även det förhållandet att den aktuella koncessionen var av stor vikt för bolaget talar för att Skanska självmant borde ha tagit reda på om ett rättsprövningsärende anhängiggjorts. Mot denna bakgrund kan det förhållandet att kommunikation inte skett i syfte att underrätta bolagen om målets anhängiggörande inte anses ha utgjort fel eller försummelse.

Eftersom 10 § förvaltningsprocesslagen skall iakttas i rättsprövningsmål har det inte ålegat Regeringsrätten att införa några rutiner i fråga om kommunikation i sådana mål. Det vitsordas att det inte funnits några skriftliga riktlinjer för hur handläggningen av kommunikationsfrågan skall behandlas inom ramen för rättsprövningsmål vid den aktuella tidpunkten. Det har däremot funnits rutiner avseende handläggningen av kommunikationsfrågor, vilka har tillämpats även vid handläggningen av rättsprövningsmål. Det bestrids att det förhållandet att kommunikation inte skett i det aktuella fallet skulle ha berott på avsaknaden av skriftliga rutiner.

Oavsett huruvida Regeringsrätten skall anses ha varit skyldig att kommunicera med bolagen vid någon tidpunkt före den 17 december 1993 har underlåtenheten inte innefattat fel eller försummelse som förutsätts för skadeståndsansvar enligt 3 kap. 2 § skadeståndslagen. Regeringsrättens bedömning i fråga om skyldighet till kommunikation måste anses utgöra en tillämpning av 10 § förvaltningsprocesslagen. Regeringsrättens rättstillämpning har inte varit uppenbart oriktig.

DOMSKÄL

Högsta domstolens behörighet

Högsta domstolen har i det tidigare nämnda rättsfallet NJA 2003 s. 263 funnit sig behörig att pröva bolagens talan även till den del denna grundas på en påstådd försummelse från regeringsrättssekreterarens sida. Samma bedömning bör göras i fråga om bolagens talan till den del den grundar sig på ett påstående om försummelse av kanslichefen vid Regeringsrätten.

Bolagens talan

Bolagen yrkar skadestånd av staten för att Regeringsrätten i ett mål om rättsprövning, utan kommunikation, upphävde ett täkttillstånd meddelat av Koncessionsnämnden för miljöskydd. Den fråga som Högsta domstolen har att pröva i mellandomen är om den underlåtna kommunikeringen utgör skadeståndsgrundande fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Frågeställningen har avgränsats till fyra särskilt angivna tillfällen för en kommunikation under handläggningen av rättsprövningsmålet.

Skulle Regeringsrätten ha kommunicerat rättsprövningsmålet innan det avgjordes?

Enligt 10 § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) skall ansöknings- eller besvärshandling eller annan handling, varigenom mål anhängiggörs, och det som hör till handlingen tillställas motpart eller annan mot vilken åtgärd ifrågasätts. Mottagaren skall föreläggas att svara inom viss tid vid påföljd att målet ändå kan komma att avgöras. Från denna skyldighet att kommunicera mål och ärenden gäller fyra undantag enligt paragrafens andra stycke, bl.a. om det inte finns anledning anta att talan kommer att bifallas helt eller delvis (punkten 1) eller om underrättelse annars är uppenbart onödig (punkten 2). Vid prövning av enskildas civila rättigheter och skyldigheter följer rätten att få del av handlingar och bemöta det som sägs där också av Europakonventionens principer för en rättvis rättegång i artikel 6, som får anses omfatta ett förfarande som rättsprövning (se bl.a. Europadomstolens domar i målen *Brandstetter v. Austria*, judgment of 28 August 1991, Series A no. 211, *Ruiz-Mateos v. Spain*, judgment of 23 June 1993, Series A no. 262, *Beer v. Austria*, judgment of 6 February 2001, application no. 30428/96, och *San Leonard Band Club v. Malta*, judgment of 29 July 2004, Reports of Judgments and Decisions, 2004-IX, p. 57).

Målet om rättsprövning har varit föremål för en ansökan om resning. Regeringsrätten avslog ansökningen men uttalade i sina skäl att kommunikation borde ha skett innan Koncessionsnämndens beslut upphävdes. Regeringsrätten tog då hänsyn till den vikt som i förvaltningsprocessen lagts vid principen om kommunikation och till de följder som ett undanröjande fick för bolagens möjligheter att utnyttja täkttillståndet.

Högsta domstolen gör samma bedömning och finner alltså att ansökan om rättsprövning borde ha kommunicerats med bolagen innan Regeringsrätten upphävde Koncessionsnämndens beslut.

Skulle bolagens intresse av information ha beaktats särskilt när kommunikationsfrågan bedömdes?

Bolagens talan väcker frågan om Regeringsrätten inte bara skulle ha kommunicerat ärendet före sitt beslut utan om bolagen också i ett tidigare skede borde ha fått en särskild underrättelse om ansökningen och handläggningen av den. Talan avser ersättning för kostnader som har blivit onyttiga genom att Regeringsrätten inte kommunicerade ansökningen om rättsprövning och genom det för bolagen oförutsedda uppehållet i tåktverksamheten. Bolagen har dock inte påstått att de vid en kommunikation skulle ha kunnat anföra argument som kunnat leda till ett avslag på ansökningen om rättsprövning. Talan får därmed anses grundad på det förhållandet att bolagen som en följd av den uteblivna kommunikeringen inte blev upplysta om att ansökningen var föremål för behandling. Staten har invänt att det inte förelegat någon skyldighet att kommunicera rättsprövningshandlingarna med bolagen i syfte att underrätta om att ärendet anhängiggjorts.

En självständig informationsskyldighet av nu aktuellt slag kan inte läsas in i förvaltningsprocesslagen eller dess förarbeten. Domstolarnas skyldighet att kommunicera mål och ärenden vilar på den grundläggande princip som brukar uttryckas med orden att ”ingen skall dömas ohörd” (se t.ex. prop. 1986/87:113 s. 7 och prop. 1995/96:22 s. 83). Ett föreläggande för motparten att svara på en framställning gör det möjligt för motparten att lägga fram sin syn på saken innan domstolen fattar beslut. Härigenom bidrar kommunikering till utredningen av målet och främjar så långt möjligt en materiellt riktig utgång. Att motparten får kännedom om målet genom kommunikationen är således att se som ett led i motpartens rätt att yttra sig över framställningen.

Den rättspraxis som har utvecklats enligt artikel 6 Europakonventionen får uppfattas på samma sätt. I flera av de tidigare angivna rättsfallen från Europadomstolen talas visserligen om en möjlighet för parterna att få kännedom om den andra partens yttrande och bevisning. Men även här får det anses vara en rätt inte i första hand att bli informerad om målet utan i stället att bemöta vad som anförs inom ramen för ett kontradiktoriskt förfarande. Europakonventionen har därmed inte medfört någon längre gående skyldighet än förvaltningsprocesslagen att kommunicera målet om rättsprövning.

Någon skyldighet att särskilt beakta bolagens intresse av information när kommunikationsfrågan bedömdes kan Regeringsrätten således inte anses ha haft. Det kan inte heller anses ha förelegat en skyldighet att ha sådana särskilda rutiner för rättsprövningsärenden som bolagen har gjort gällande.

Utgör den underlåtna kommunikeringen före beslutet skadestandsgrundande fel eller försummelse?

Frågan är då om den underlåtna kommunikeringen före beslutet utgör fel eller försummelse vid myndighetsutövning och om ett skadestandsansvar kan läggas på staten för detta. För ett sådant ansvar anses det inte räcka att en domstol eller en myndighet har gjort en felaktig bedömning av en rätts- eller bevisfråga eller kan kritiseras för sitt ställningstagande i en fråga där

det har funnits utrymme för en skönsmässig bedömning. Endast rena förbi-seenden av en bestämmelse eller uppenbart oriktiga bedömningar anses ut-göra fel eller försummelse i den mening som avses i 3 kap. 2 § ska-deståndslagen. (Se bl.a. NJA 1994 s. 194 och 654 samt 2003 s. 285.) Dessa begränsningar har visserligen inte ansetts kunna upprätthållas fullt ut i såda-na fall då ett fel eller en försummelse innefattar en överträdelse av Europa-konventionen (jfr bl.a. NJA 2003 s. 217 och 2005 s. 462). Som förut har framgått ligger emellertid inte det intresse som konventionen i detta fall skyddar till grund för bolagens talan.

Utredningen får anses visa att Regeringsrätten i rättsprövningsmålet inte förbisåg frågan om ansöknings skulde kommuniceras, men ansåg att en un-derrättelse var uppenbart onödig. En tillämpning av det undantaget får dock anses förutsätta att en kommunikation uppenbarligen inte har någon uppgift att fylla i det enskilda fallet (jfr prop. 1971:30 del 2 s. 469 f. och 546). Att Regeringsrätten underlät kommunikation berodde bl.a. på att prövningen var av uteslutande processrättslig karaktär. Detta innebär emellertid inte att en kommunikation kan betraktas som uppenbart onödig (jfr bl.a. NJA 1993 s. 13 och 1999 s. 629).

Som framgått redan av det föregående gör Högsta domstolen således – liksom Regeringsrätten i resningsärendet – en annan bedömning än den som gjordes i målet om rättsprövning. Uppfattningarna kan dock växla i en sådan fråga, och Regeringsrättens bedömning i rättsprövningsmålet kan inte betecknas som uppenbart oriktig.

Det har därmed inte förekommit fel eller försummelse i den mening som en tillämpning av 3 kap. 2 § skadeståndslagen anses förutsätta. Redan detta innebär att den underlåtna kommunikationen inte kan grunda en skadeståndsskyldighet för staten mot bolagen under de förutsättningar som anges i mellandomstemat.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck (skiljaktig), Severin Blomstrand, Ann-Christine Lindeblad, Kerstin Calissendorff (referent, skiljaktig) och Gudmund Toijer
Föredragande revisionssekreterare: Hampus Lilja

SKILJAKTIG MENING

Justitierådet Johan Munck och referenten, justitierådet Kerstin Calissendorff, är av skiljaktig mening på sätt framgår av följande yttrande:

”Vi är ense med majoriteten om att Högsta domstolen är behörig att pröva bolagens talan även till den del den grundar sig på ett påstående om försummelse av kanslichefen vid Regeringsrätten. Liksom övriga ledamöter ansluter vi oss också till Regeringsrättens uppfattning i 2001 års resningsärende att ansökningen om rättsprövning borde ha kommunicerats med bolagen innan Regeringsrätten upphävde Koncessionsnämndens beslut. Att någon kommunikation inte ägde rum utgjorde följaktligen ett åsidosättande av den i 10 § förvaltningsprocesslagen föreskrivna kommunikationsskyldigheten. Vi är även ense med majoriteten om att det inte har förelegat någon skyldighet för Regeringsrätten att införa särskilda rutiner för handläggning av rättsprövningsärenden.

Bolagens talan avser ersättning för kostnader som har blivit onyttiga genom att Regeringsrätten inte kommunicerade ansökningen om rättsprövning och genom det för bolagen oförutsedda uppehållet i täktverksamheten. Bolagen har inte påstått att de vid en kommunikation skulle ha kunnat anföra argument som kunnat leda till ett avslag på ansökningen om rättsprövning. Deras talan får därmed anses grundad på det förhållandet att bolagen som en följd av den uteblivna kommunikeringen inte blev upplysta om att ansökningen var föremål för behandling. Fråga uppkommer om detta intresse skall anses i skadeståndsrättslig mening skyddat genom bestämmelsen om kommunikation.

Enligt 10 § förvaltningsprocesslagen utgörs myndighetens skyldighet att kommunicera en ansökningshandling av två moment: handlingen skall tillställas den som berörs samt denne skall beredas tillfälle att yttra sig över den. I första hand syftar givetvis kommunikationsförfarandet till att parten få tillfälle att yttra sig. Genom att parten får kännedom om att en talan väckts bereds parten emellertid också möjlighet att inrätta sig efter detta förhållande. Det intresset torde visserligen inte i några svenska lagmotiv eller andra liknande sammanhang uttryckligen ha åberopats som skäl för kommunikationsskyldigheten, men det har berörts i skilda sammanhang, se t.ex. Besvärssakkunnigas slutbetänkande SOU 1964:27 s. 326. Även i den juridiska doktrinen har det betonats att kommunikationsskyldigheten även skyddar parts intresse av att få kännedom om att en åtgärd som berör honom eller henne satts i fråga, se Wennergren, *Handläggning*, 19 uppl. 1996, s. 73 och *Förvaltningsprocess*, 5 uppl. 2005, s. 190. Också i flera domar av Europadomstolen har detta intresse särskilt understrukits (se bl.a. *Beer v. Austria*, judgment of 6 February 2001, application no. 30428/96).

Möjligheten för en part att, efter en bedömning av sannolikheten av att motpartens talan kan komma att bifallas, inrätta sig efter vetskapen om den och att tillvarata de intressen som angrips även på andra sätt än inom ramen för rättegången får anses vara av sådan vikt för allmänhetens förtroende för rättssystemet att intresset måste anses vara skyddat såväl av 10 § förvaltningsprocesslagen som av bestämmelsen i artikel 6 Europakonventionen. Detta behöver inte betyda att domstolen särskilt skall beakta partens informationsintresse när den bedömer frågan om kommunikation skall ske eller ej. Men har reglerna om kommunikationsskyldighet åsidosatts och skada med anledning härav uppkommit för parten på grund av att han inte fått kännedom

om den talan som väckts, måste parten anses principiellt berättigad till ersättning även för en sådan skada.

Utredningen får anses visa att Regeringsrätten i rättsprövningsmålet inte förbisåg frågan om ansökningen skulle kommuniceras. Regeringsrättens bedömning att kommunikation inte behövde ske kan inte betecknas som uppenbart oriktig. Detta får dock anses sakna betydelse för tillämpningen av 3 kap. 2 § skadeståndslagen, när ett skadeståndsyrkande som i förevarande fall grundar sig på en försummelse som får antas ha innefattat en överträdelse av Europakonventionen (jfr NJA 2003 s. 217 och NJA 2005 s. 462 samt Ds 2007:10 s. 61 f.).

På grund av det anförda anser vi att Regeringsrättens underlåtenhet att kommunicera ansökningen om rättsprövning före målets avgörande innebar en skadeståndsgrundande försummelse enligt 3 kap. 2 § skadeståndslagen.

Överröstade i denna fråga saknar vi anledning att ta ställning till frågan vid vilken tidpunkt skadeståndsskyldighet uppkommit.”